



# ETELÄ-NUMMELAN OSAYLEISKAAVA

## PALAUTERAPORTTI - KAAVAEHDOTUS



## Sisällys

Johdanto .....	2
Lausuntojen sisältö tiivistettynä, vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa.....	3
Caruna Oy .....	3
Fingrid Oyj.....	3
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL).....	3
Kirkkonummen kunta .....	5
Lohjan kaupunki .....	7
Länsi Uudenmaan museo .....	7
Suomen metsäkeskus .....	8
Uudenmaan ELY-keskus.....	9
Uudenmaan liitto.....	15
Vihdin nuorisovaltuusto .....	18
Vihdin Vesi .....	18
Vihti-Seura ry .....	19
Väylävirasto .....	20
Muistutukset .....	20

## Johdanto

Etelä-Nummelan osayleiskaavan (0267) ehdotus oli julkisesti nähtävillä 1.6.-30.6.2021 välisenä aikana. Osallisille varattiin näin mahdollisuus toimittaa kirjallinen lausunto tai muistutus kaavaehdotuksesta maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 62 §:n ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA) 19 ja 20 §:n mukaisesti. Lausunnot ja muistutukset tuli toimittaa Vihdin kunnan kirjaamoon nähtävilläoloajan puitteissa.

Kaavaehdotuksesta saatiin yhteensä 5 muistutusta. Pääosa muistutuksista toimitettiin sähköisessä muodossa ja osa kirjeitse. Lisäksi myös nähtävilläoloajan ulkopuolella saatu palaute on huomioitu kaavan valmistelussa. Yleiskaavan eri työvaiheista on kuulutettu kunnan ilmoitustaululla ja verkkosivuilla sekä Vihdin Uutiset ja Luoteis-Uusimaa -lehdissä. Kaavamateriaali on virallisesti nähtävillä vain kunnanvirastolla (Asemantie 30), missä materiaalia on voitu valvoa ja tarjota neuvontaa kaavaratkaisuun liittyen.

Kaavaehdotuksesta saatiin yhteensä 14 lausuntoa seuraavilta tahoilta:

Caruna Oy  
Fingrid Oyj  
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)  
Kirkkonummen kunta  
Lohjan kaupunki  
Länsi-Uudenmaan museo  
Suomen metsäkeskus  
Uudenmaan ELY-keskus  
Uudenmaan liitto  
Vihdin nuorisovaltuusto  
Vihdin Omakotiyhdistys ry  
Vihdin Vesi  
Vihti-Seura ry  
Väylävirasto

Saapuneiden lausuntojen ja muistutusten perusteella tehdyt muutokset kaavaan ilmenevät jokaisen lausunnon tai muistutuksen tiivistelmän yhteydessä olevista vastineista sekä mahdollisten muutosten läpikäynnistä.

Kiitämme kaikkia lausuntojen antajia sekä muistutusten tekijöitä osallistumisesta Etelä-Nummelan osayleiskaavan tekoon.

## Lausuntojen sisältö tiivistettynä, vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

### Caruna Oy

1. Kaava-alueella ei sijaitse Caruna Oy:n suurjännitteistä jakeluverkkoa.
2. Caruna Oy:n 110 kV:n voimajohtoyhteystarpeet on esitetty kaavassa asianmukaisesti. Lisäksi kaavassa on varattu alue sähköasemalle, jonka rakentaminen on todennäköistä, mikäli kaava toteutuu täysimääräisesti.

### Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Merkitään tiedoksi.

### Fingrid Oyj

1. Luonnosvaiheessa annetun lausunnon jälkeen on tunnistettu tarve uudelle 400 kV voimajohdolle Inkoon ja Hikiän välillä. Voimajohton toteutus tulisi ajankohtaiseksi vuoden 2030 jälkeen. Yhteystarpeen linjausta ei ole vielä suunniteltu tarkemmin. Osayleiskaavassa Inkoon ja Hikiän välinen yhteystarve olisi hyvä ottaa huomioon esimerkiksi yhteystarvetta kuvaavalla merkinnällä nykyisen 400 kV linjan suuntaisesti.
2. Osayleiskaavan laadinnan yhteydessä on keskusteltu muutostarpeista, jotka koskevat olemassa olevien voimajohtojen linjauksia. Maankäytön ja voimajohtolinjauksien yhteensovittamista voidaan jatkaa yhteistyössä. Kaikista voimajohtojen siirtokustannuksista vastaa siirron aiheuttaja.

### Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

1. Kyseistä voimajohtotarvetta ei ole merkattu osayleiskaavatyötä ohjaavaan maakuntakaavaan. Voimajohtotarvetta ei ole osoitettu myöskään Uusimaa-kaava 2050:ssä. Osayleiskaavassa osoitetut voimajohtojen linjaukset perustuvat maakuntakaavassa osoitettuihin linjauksiin. Uusi Inkoon ja Hikiän välinen yhteystarve tulee osoittaa ensin maakuntakaavassa, minkä jälkeen se voidaan ottaa huomioon myös yleiskaavatasoisessa suunnittelussa.
2. Voimajohtolinjauksien muutostarpeita käsitellään kaavaselostuksen sähköjakelua käsittelevässä osuudessa. Kaavaselostukseen on lisätty maininta siitä, että voimajohtolinjauksien muutostarpeet koskevat myös Etelä-Nummelan yritysalueelle sijoittuvaa tuotantotoiminnan ja varastoinnin aluetta (T).

### Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

1. Ratalain 10 §:n mukaan rautatien rakentamista koskevan yleissuunnitelman ja ratasuunnitelman tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan. Tämä asettaa radan suunnittelualueen kuntien tehtäväksi laatia voimassa oleva maakuntakaavan mukainen yleiskaava, jotta radan suunnittelussa voidaan edetä. Jos raideyhteys ei toteudu, tulee kaavaratkaisua muuttaa muuttunutta tilannetta vastaavasti.
2. HSL painottaa edelleenkin, että junaliikenteen saaminen Nummelaan edellyttää osayleiskaavassa esitettyä väestöpohjaa, koska riittävä asukas- ja työpaikkamäärä on välttämätön edellytys kohtuulliselle lähijunatarjonnalle.
3. HSL pitää tärkeänä, että ESA-radana myötä nykyinen Nummela sekä liityntäliikenteen avulla myös laajempi alue voivat tukeutua raideliikenteeseen.

4. HSL näkee hyvänä asiana, että kaavan yleismääräyksiin on lisätty ajoitusmääräykset ja alueiden toteuttamisen vaiheistus, joista käy ilmi missä järjestyksessä alueet asemakaavoitetaan ja toteutetaan.
5. Jotta junien liikennöinnistä saadaan kustannustehokasta ja kannattavaa lähiliikennettä, edellyttää se ESA-radana kaikkien tulevien asemien läheisyyteen riittävästi maankäyttöä. Lähijunaliikenteen järjestäminen Nummelaan asti riippuu siis muidenkin kuin Vihdin kunnan maankäyttöratkaisuista. Erillistä liikennettä Nummelaan ei ole perusteltua järjestää, vaan Nummelan lähijunaliikenne on Lohjan junien varassa.
6. Kaavakartassa on osoitettu joukkoliikenteen tiheän vuorovälin yhteyskäytävät asemalle kolmesta suunnasta. Yhteydet ovat HSL:n mielestä hyvät, kun varmistetaan asemanseudulla sujuvat liikennejärjestelyt eri liikennemuodoille.
7. HSL korostaa, että tulevan keskustatoimintojen alueen joukkoliikenne ja infra tulee suunnitella heti kaavoituksen alusta lähtien tiiviissä yhteistyössä joukkoliikennetoimijoiden kanssa. Lisäksi sujuva ja säännöllinen bussiliikenne tarvitsee toimivan ja laadukkaan infran sekä riittävät tilavaraukset niin ajoradan, pysäkkien, kääntöpaikkojen kuin terminaalien osalta.
8. Osayleiskaavassa luodaan pysäköinnin järjestämisen yleiset periaatteet. Jatkosuunnittelussa laadittava erillinen pysäköintiselvitys olisi hyvä tehdä seudullisessa yhteistyössä erityisesti liityntäpysäköinnin mitoituksen näkökulmasta.
9. Osayleiskaavan liikennesuunnittelussa kävelyä ja pyöräilyä priorisoidaan voimakkaasti. Tämä näkyy mm. tavoitelluissa kulkutapajakaumissa. HSL pitää näitä tavoitteita hyvinä ja katsoo, että uuden yhdyskunnan rakentaminen mahdollistaa tavoitteiden täyttymisen. Lisäksi HSL pitää tärkeänä, että hyvät ja autoiluun nähden kilpailukykyiset pyöräyhteydet kytkevät myös nykyisen Nummelan taajaman uuteen asemaan.

#### **Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa**

1. Maakuntakaava on myös ratalain 10 §:ssä tarkoitettu oikeusvaikutteinen kaava. Suunniteltu ESA-radana linjaus on osoitettu sekä osayleiskaavatyötä ohjaavassa maakuntakaavassa että Uusimaakaava 2050:ssä. Osayleiskaava tukee edelleen tätä ratkaisua. Lisäksi osayleiskaavassa on varauduttu myös siihen, ettei uusi ratalinjaus toteudu.
2. Väyläviraston julkaisun "Uudet junaliikenteen seisakkeet - tekniset vaatimukset kustannukset ja luokittelu (26/2019)" - mukaisesti asemanseudulle on suunniteltu sijoittuvan yli 10 000 asukasta 2,5 kilometrin etäisyydelle. Täten edellytykset junaliikenteen saamiselle mahdollistetaan kaavaratkaisussa.
3. Merkitään tiedoksi.
4. Merkitään tiedoksi.
5. Selostuksen vaikutusten arviointiin lisätään maininta ESA-radana varren maankäytön merkityksestä myös Vihti-Nummelan asemanseudun toteutuksen kannalta. Lähtökohtana suunnittelussa on ollutkin, että lähijunaliikenne ulottuu Lohjalle ja IC-junien pysähdyspaikkana toimii joko Vihti-Nummela tai Lohjansolmu.
6. Merkitään tiedoksi.
7. Viimeistään ESA-radana toteutuksen varmistuessa tehdään koko kaava-alueen kattava tarkempi joukkoliikenteen järjestämiselvitys, missä esim. linjasto ja sen vaatima infra suunnitellaan tarkemmin.
8. Kaava-alueen jatkosuunnittelussa toteutetaan pysäköintiselvitys, jossa tarkennetaan pysäköinnin järjestämisen periaatteita ja tarkastellaan liityntäpysäköintiä mahdollisuuksien mukaan myös seudullisessa yhteistyössä.
9. Merkitään tiedoksi.

## Kirkkonummen kunta

1. Kaavaselostuksen johdannossa on virheellinen tavoitevuosi 2040, jonka tulisi olla 2050.
2. Vaikka asukkaiden enimmäismäärää on laskettu valmisteluaineiston määrästä, on väestökasvuvarvio edelleen huomattavan optimistinen. Toisaalta uuden asemanseudun maankäytön tulee olla riittävän tehokasta ja asukasmäärän riittävän suuri uuden lähijunaliikenteen seisakkeen toteuttamiseksi.
3. Kaavaratkaisun katsotaan tukevan vahvan seudullisen raideliikennejärjestelmän kehittämistä sekä ESA-radan ja Länsiradan toteuttamista.
4. Asemanseudulta ei ole osoitettu toimivia virkistysyhteyksiä etelän suuntaan. Nämä olisi syytä mahdollistaa osayleiskaavassa.
5. Turunväylän ja seututien 110 väliselle alueelle osoitetun laajan työpaikka-alueen lomitse ei ole osoitettu ainuttakaan virkistysyhteyttä esim. Turunväylän eteläpuoliselle järviolueelle.
6. Nummelan alueen asukasmäärän ja työpaikkojen tuntuva kasvattaminen vaikuttaa merkittävästi Turunväylän liikennemääriin Veikkolassa.
7. Kaavaratkaisussa tavoiteltujen asukasmäärien seurauksena Turunväylän ajoneuvoliikenne kasvaa huomattavasti nykyiseen verrattuna, vaikka suuri osa Länsiradan kehityskäytävällä pendelöivistä käyttäisi matkustamiseen lähijunia.
8. Kirkkonummen kunta edellyttää, että Turunväylän aluevaraus suunnitelma on valmistunut ja sen tulokset on kirjattu tarvittavilta osin kaavaselostukseen ennen osayleiskaavan hyväksymistä.
9. Länsiradan, Rantaradan ja Espoon kaupunkiradan lähijunaliikenteestä on laadittava kokonaissuunnitelma, jossa huomioidaan raidekapasiteetti, ratakäytävien maankäyttösuunnitelmat sekä junaliikenteen matkustajakysyntä kaikkien sitä koskevien kuntien osalta. Lisäksi Kirkkonummen kunta edellyttää Länsiradan junaliikenteen järjestämistä kaikissa tilanteissa siten, ettei se vaikuta haitallisesti Rantaradan liikennöintiin eikä sen kehittämismahdollisuuksiin.
10. Uusimaa-kaavassa 2050 osoitetun ohjeellisen siirtoviemäriin linjaus vesihuollon yhteystarpeena ei ilmene kaavaehdotuksen kaavakartalta.
11. Toteutettavilla vesihuollon ratkaisuilla saattaa olla suuri merkitys Kirkkonummen kunnalle. Tästä syystä Kirkkonummen kunnan ja Kirkkonummen Veden edustajille on esiteltävä toteutettavat jäteveden käsittelyratkaisut hyvissä ajoin ennen kaavan hyväksymistä.
12. Kirkkonummen kunta esittää edelleen kaavaselostuksen täydentämistä lyhyellä kappaleella osayleiskaavan kytkennästä Helsingin seutuun ja naapurikuntiin. Mikäli uusi lähijunaliikenteen seisake toteutetaan, on Vihdin kunta uudessa tilanteessa suhteessa Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymään.
13. Vaikka osayleiskaavaehdotuksessa esitetty tavoiteltu asukasmäärä on valmisteluaineistossa esitettyä pienempi, ovat junaseisakkeen käyttäjämäärät kasvaneet. Tämä aiheuttaa ihmetystä.
14. Kirkkonummen kunta pitää suositeltavana selvittää jatkosuunnittelussa bussivuorojen syöttöliikenteen järjestämistä Vihdissä sekä myös kuntaa laajemmalla alueella.
15. Laadittujen kaavatalous- ja ilmastovaikutusten arviointien tulokset ovat vaikeasti tulkittavissa, joten arviointien avaaminen ja analysointi olisi edesauttanut tulosten ymmärtämistä.
16. Kaavataloudellisten vaikutusten arviointi on puutteellinen, sillä se ei käsitä esim. uuden maankäytön edellyttämää palvelurakentamista eikä joukkoliikenteen järjestämisestä kunnalle aiheutuvia kustannuksia. Myös vesihuollon kustannusvaikutus on puutteellinen.
17. Osayleiskaavatyön tueksi on syytä laatia osayleiskaavan aluetta sekä Nummelan taajamaa koskeva kaupallinen selvitys.
18. Selostuksen luettavuuden parantamiseksi tienumeroiden sijaan olisi ollut eduksi käyttää arkikielessä käytettyjä tiennimiä. Lisäksi olemassa olevien julkaisujen ja sopimusten nimet on syytä kirjoittaa oikein.

## Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

1. Virheellinen tavoitevuosi korjataan kaavaselostukseen.
2. Väestönkasvuarvio on linjassa Vihdin strategisessa yleiskaavassa esitetyn kanssa. Lisäksi on otettava huomioon osayleiskaavatyötä ohjaavan maakuntakaavan tiivistettävän alueen merkintä, joka sijoittuu tulevan asemanseudun kohdalle ja asettaa vaatimuksen rakentaa alue muuta ympäröivää taajamatoimintojen aluetta tehokkaammin.
3. Merkitään tiedoksi.
4. Kaavassa on osoitettu asemalta etelään suuntaan merkittävimmät sijainniltaan ohjeelliset kävelyn ja pyöräilyn seutu-, pää sekä aluereitit. Lisäksi on esitetty erikseen ulkoilureitti, joka kulkee Kauhukallion länsipuolelta vt 1:lle asti.
5. Kaavassa on esitetty merkittävimmät sijainniltaan ohjeelliset aluereitit Yöviläntielle ja siihen liittyville uusille yhteyksille. Reitti on määräyksen mukaisesti etenkin vapaa-ajan liikkumista ja ulkoilua palveleva luonnonmukaisesti toteutettava reitti.
6. Tekeillä olevassa vt 1:n aluevaraus suunnitelmassa on maankäytön muutokset ja niiden aiheuttama liikennemäärien lisäys Turunväylällä otettu huomioon sekä suunniteltu tämän johdosta tarvittavia toimenpiteitä. Myös esimerkiksi Kirkkonummen omat kaavoitushankkeet Veikkolassa tulevat vaikuttamaan Turunväylän kasvaviin liikennemääriin.
7. Sama kuin edellä. Lisäyksenä, että myös muiden vt 1:n vaikutusalueella sijaitsevien kuntien ja kaupunkien maankäyttösuunnitelmilla on huomattava vaikutus Turunväylän ajoneuvoliikenteen määriin.
8. Vt 1:n aluevaraus suunnitelmassa otetaan huomioon Turunväylän liikennekäytävän maankäytölliset muutokset vuoteen 2050 asti kuntien toimittamien kaava-aineistojen ja Lännen ratakäytävät 2050-selvitysten mukaisesti. Myös Vihdin maankäytön kehittyminen on kyseisessä suunnitelmassa huomioitu. Turunväylälle suunniteltavat ja tarvittavat toimenpiteet eivät sijoitu Etelä-Nummelan osayleiskaavan alueelle. Myöskään esimerkiksi Pohjois- ja Keski-Espoon osayleiskaavasta annetuissa lausunnoissa ei ole edellytetty Turunväylän aluevaraus suunnitelman valmistumista, vaikka kyseisen kaavan alueella tapahtuva maankäyttö ja myös Kirkkonummen Veikkolan kehittyvä maankäyttö vaikuttavat voimakkaasti Turunväylän liikenneolosuhteisiin. Näin ollen kaavan hyväksymisen viivyttäminen kyseisen selvityksen johdosta ei ole perusteltua.
9. Länsiradan (ESA-radana) junaliikenteen järjestämistä ja kapasiteetin riittävyyttä on tarkasteltu Väyläviraston ESA-radana yleissuunnitelmassa. Selvitystyötä on tarpeen myös Vihdin kunnan mielestä jatkaa esimerkiksi pitkän aikavälin kokonaissuunnitelmassa, jossa huomioidaan radana ja siihen liittyvien ratojen kapasiteetin riittävyys, matkustajapotentiaali jne.
10. Siirtoviemäri linjaus on merkitty kaava-alueen itäosaan tummansinisellä ohuella katkoviivalla. Vesihuoltoa koskevissa tarkemmissa suunnitelmissa siirtoviemäri linjausta on tarkennettu. Tästä syystä linjaus poikkeaa maakuntakaavoituksessa esitetystä ohjeellisesta linjauksesta.
11. Kaava-alueen vesihuollon ratkaisujen peruseräkkeet esitetään ja tarvittaessa täsmennetään kaavaselostuksessa. Kaavaratkaisu mahdollistaa sekä jätevesien käsittelyn kunnan omalla alueella tai siirtoviemäri toteutuksen Espooseen. Ratkaisut noudattavat osayleiskaavatyötä ohjaavassa Uudenmaan maakuntakaavassa esitettyä ja ottavat myös huomioon Uusimaakaava 2050:n linjaukset. Täten kaavaratkaisu ottaa huomioon myös naapurikunnat ao. kysymyksessä.
12. Kytkenästä Helsingin seutuun ja naapurikuntiin lisätään selostukseen kappale, joka avaa erityisesti kaavan toteutuksen alueellisia vaikutuksia.
13. Kaavan liikenneselvitys on täsmennytyt ja täydentynyt luonnosvaiheeseen verrattuna, jolloin myös junaliikenteen arvioituja käyttäjämääriä Vihti-Nummelan asemalla on tarkistettu.
14. Kaavan liikenneselvityksessä on otettu kantaa liikennejärjestelmän perusteisiin myös bussivuorojen syöttö- ja liityntäliikenteen osalta niin Vihdissä kuin laajemmalla alueella. Kaavan selostukseen lisätään maininta joukkoliikenteen järjestämistapojen ja linjaston tarkemmasta suunnittelusta viimeistään siinä vaiheessa, kun ESA-radasta on tehty sitova toteutus päätös. Tarkempi linjastosuunnittelu kuuluu em. myöhempiin suunnitteluvaiheisiin.
15. Tuloksia avataan tarkemmin kaavaselostukseen.
16. Palvelurakentaminen sekä joukkoliikenteen järjestäminen ei ole täysin mukana laskelmissa, koska ne palvelevat osayleiskaavaa laajempaa aluetta. Kunnan tuottaessa palveluita se saa myös

valtionosuuksia, joilla korvataan palveluiden kunnalle aiheuttamia kustannuksia. Tämä on otettu laskelmassa huomioon. Vesihuollon kustannukset ovat selvityksessä, mutta molempia vaihtoehtoja ei ole otettu laskelmaan, koska vain toinen toteutuu. Laskelmaan on jyvitetty siirtoviemärin kustannus. Tämä kustannus voidaan ajatella olevan myös uuden vesilaitoksen osakustannus siinä tilanteessa, ettei siirtoviemäriä toteuteta. Vesilaitoksen uusiminen tulisi tehdä joka tapauksessa, jolloin kustannus jakautuu koko kunnalle.

17. Kaupallinen selvitys on tehty kaavan ehdotusvaiheessa ja se on löydettävissä kaavaselostuksen liitemateriaaleista.
18. Pääsääntöisesti liikenneväylien nimistä on selostuksessa käytetty niiden virallisia, Väyläviraston rekisterissä olevia nimiä. Viralliset nimet eivät jätä epäselvyyttä siitä, mistä väylästä milloinkin on kysymys, toisin kuin arkikielisten nimien kohdalla voi käydä. Paikoin arkikielisiä nimiä on käytetty virallisten ohella sulkeissa esimerkiksi sijainnin selventämisen johdosta. Olemassa olevien julkaisujen ja sopimusten nimet on tarkistettu lausunnon mukaisesti ja korjattu tarvittaessa oikeiksi.

## Lohjan kaupunki

1. Lohjan taajamaosayleiskaavassa on osoitettu Radioaseman idänpuoleinen ja kuntarajassa kiinni oleva liito-oravien elinympäristö. Jatkotyössä tulee huomioida myös kuntarajalle sijoittuvat liito-oravien elinympäristöt ja niiden kytkettyvyys sekä muut luontoarvot. Tarvittaessa liito-oravatietoja tulee päivittää.
2. Etelä-Nummelan liikenneselvityksessä 2021 ei ole huomioitu, että osa Mäyräntiestä on Lohjan kaupungin puolella ja kaupungin tavoitteena ei ole kehittää Mäyräntien yksityistietä.
3. Jatkotyössä tulee arvioida Etelä-Nummelan osayleiskaavan liikenteen vaikutukset Lohjan kaupungin rajalle sijoittuvaan liikenneverkkoon ja avata kaavaratkaisussa, minkälaisia toimenpiteitä Lohjan kaupungilta edellytetään tulevaisuudessa. Tarvittaessa asiasta tulee neuvotella ennen kaavan hyväksymistä.
4. Etelä-Nummelan mahdollinen asema voi aiheuttaa Lohjan kaupungille paineen yhdyskuntarakenteen hajautumiseen. Osayleiskaavaehdotuksella on todettu olevan vaikutuksia Lohjan kaupungin yhdyskuntarakenteen kehitykseen. Osayleiskaavan laadinnan yhteydessä tulee arvioida vaikutuksia Lohjan kaupungin yhdyskuntarakenteen kehitykseen.
5. Lohjan kaupunki suhtautuu myönteisesti työpaikka-alueiden kaavoittamiseen kuntien rajalle.

## Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

1. Kaavaan on lisätty ehdotusvaiheen jälkeen liito-oravien kulkuyhteydet, joilla turvataan myös kyseisen Lohjan puoleisen liito-oravien elinympäristön kytkettyvyys kaava-alueelle.
2. Viedään kaavaselostukseen kirjaus, että Mäyräntien kehittäminen Lohjan alueella edellyttää yhteistyötä Lohjan kaupungin kanssa tai vaihtoehtoisesti sille suunnitellun katuyhteyden linjausta on muutettava siten, että se kulkee kokonaisuudessaan Vihdin kunnan alueella.
3. Kaavaselostukseen lisättävään vaikutusten arviointiin laajemman kokonaisuuden kannalta sisällytetään myös mahdolliset muilta kunnilta edellytettävät toimenpiteet.
4. Kaavaselostuksen vaikutusten arviointiin lisätään arvio kaavan toteutuksen vaikutuksista myös laajemman kokonaisuuden (naapurikunnat, Helsingin seutu) kannalta.
5. Merkitään tiedoksi.

## Länsi Uudenmaan museo

1. Inventoidut kohteet on merkitty pisteinä, mutta muuta tietoa kyseisistä kohteista aineistossa ei anneta.



2. Edelleen inventointiaineiston esittely on puutteellista sen osalta, että inventointien kattavuuden lisäksi myöskään kohteiden arvoihin tai inventointien laatuun, riittävyteen ja tehtyihin arvotuksiin ei ole aineiston perusteella mahdollista ottaa kantaa.
3. Osa inventoinneista on tehty jo yli tai lähes 20 vuotta sitten, mistä syystä inventoinneissa saattaa olla myös päivitystarvetta. Edellisen perusteella lienee selvä, että nyt esitetty täydennys alueen rakennuskannan esittelystä ja sen arvoista ei ole riittävä ja asia on syytä korjata ennen kaavan hyväksymistä. Mm. alueen vanhimpaan rakennuskantaan kuuluvan Ali-Rostin 1800-luvun tilakeskuksen rakennuskantaan liittyy suojeluarvoja, joita ei nyt ole huomioitu.
4. Rakennusperintökohde: määräyksestä puuttuu kuitenkin maininta, että kohdetta koskevista toimenpiteistä tulee pyytää museon lausunto. Se tulee lisätä.
5. Aluetta koskevat arkeologiset selvitykset ovat yleiskaavoituksen pohjaksi riittävät.
6. Kaavaselistukseen on syytä korjata tieto kohteen Höytiönnummi suojelustatuksen muutoksen syystä.
7. Kaavaselistuksen sivulla 18 on muinaisjäännöskohteita tarkemmin käsittelevänä kohtana mainittu 7.5, vaikka muinaisjäännöskohteita käsitellään kaavaselistuksen kohdassa 11.5.

### Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

1. Inventoitujen kohteiden kuvausluetteloita täydennetään.
2. Kaavaa-alueella aiemmin tehtyjä inventointeja on päivitetty. Päivityksen yhteydessä kaavakartalle on lisätty useampi uusi rakennusperintökohde.
3. Kaavaa-alueella aiemmin tehtyjä inventointeja on päivitetty. Kaavaselistukseen on lisätty Ali-Rostin tilakeskuksen kuvailu. Inventoinnin perusteella kyseessä on mielenkiintoinen tilakokonaisuus, mutta sillä ei ole todettu olevan rakennushistoriallisia, historiallisia tai maisemallisia arvoja. Kohde on inventoitu vuonna 2003.
4. Rakennusperintökohteita koskevaan määräykseen on lisätty kohta, että niitä koskevista toimenpiteistä tulee pyytää museoviranomaisen lausunto.
5. Merkitään tiedoksi.
6. Lisätään Höytiönnummen kohteen suojelustatuksen muutos.
7. Korjataan kappalenumerointia.

### Suomen metsäkeskus

1. Haja-asutusalueen kaavamääräyksestä tulisi ilmetä, että alue osoitetaan maa- ja metsätalouskäyttöön. Kaavamerkintä olisi näin ollen selkeämpi, kun Metsäkeskus tulkitsee, sovelletaanko alueella metsälakia. Tästä syystä esitetään, että MTH-merkintään lisätään, että alue osoitetaan maa- ja metsätalousalueeksi.
2. Suojaviheralueella ei sovelleta metsälakia, jolloin alueella ei myöskään ole metsänuudistamisvelvoitetta. Tämä vaikeuttaa alueen riittävän suojapuuston säilyttämistä. Suojaviheralueiden rajauksia tulisi tarkistaa pienemmiksi.
3. Virkistysaluevarauksesta olisi järkevää poistaa maisematyölupavaatimus puunkaatoon ja yksityisessä omistuksessa olevat alueet varata osayleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi. Yksityisessä omistuksessa olevilla kiinteistöillä maisematyölupavaatimuksella on vaikutuksia metsätalouden harjoittamiseen. Vihdin kunnan omistuksessa olevilla mailla maisematyölupa virkistysalueilla vaikeuttaa virkistysalueiden suunnitelmallista hoitoa. Lisäksi katsotaan, että maa- ja metsätalousvaltaiset alueet soveltuvat myös hulevesien hallintaan.
4. Maa- ja metsätalousvaltaisille alueille sijoittuvat suojelualue (s) kaavamerkinnät on poistettava tai merkinnästä on poistettava maisematyölupavaatimus, sillä MRL 128 §:n mukaan maa- ja metsätalousvaltaiseksi osoitetulle alueelle ei voi asettaa maisematyölupavelvoitetta.
5. Osayleiskaavaehdotuksessa on huomioitu hyvin kaavaluonnoksen yhteydessä käydyt keskustelut ja aiempi Suomen metsäkeskuksen lausunto.

## Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

1. Alueet on kaavamerkinnän otsakkeen mukaisesti tarkoitettu pääasiassa haja-asutukseen, ei maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Itse merkintää ei ole syytä muuttaa. Alueilla voi kuitenkin edelleen olla maa- ja metsätalouskäytössä olevia alueita, kuten myös kaavaselostuksessa todetaan. Metsälain 2 §:n mukaan yleiskaava-alueella metsälakia sovelletaan maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla.
2. Suojaviheralueet tarvitaan muiden alueiden suojaamiseksi haitoilta. Alueita ei ole tarkoituksenmukaista osoittaa virkistysalueeksi esim. maantien, rautatien tai muun haittaa aiheuttavan toiminnan läheisyydessä. Suojapuuston säilymistä turvataan maisematyöluopalvelvoitteella. Suojaviheralueiden ulottuvuus on riippuvaista myös maanteiden ja rautateiden suoja-alueista. Lisäksi alueiden ulottuvuus tulee tarkentumaan asemakaavoituksen yhteydessä.
3. Maisematyöluopavaatimus virkistysalueilla turvaa alueiden virkistysarvojen säilymistä ja edelleen edesauttaa alueiden suunnitelmallista hoitoa, kun maisemaa muuttavat toimenpiteet ovat luvanvaraisia. Virkistyskäyttöön kaavan mukaan siirtyvien maa- ja metsätalousmaiden hoidosta tulee neuvotella maanomistajien kanssa viimeistään kyseisen alueen toteutuksen yhteydessä, kuten myös kaavaselostuksessa todetaan. Tarkemmista toteutustavoista päätetään asemakaavoituksen yhteydessä.
4. Suojelualue (s) kaavamerkintöjä ei poisteta kaavakartalta, sillä niiden tarkoitus on turvata luonnonsuojelulain 49 §:ssä tarkoitettujen direktiivilajin elin- tai lisääntymisympäristöjä. Kaavamääräys on muodossa, joka ottaa huomioon MRL 128.1 §:n 3 kohdan vaatimuksen, jonka mukaan maisematyöluopalvelvoitetta ei voi asettaa puunkaadolle yleiskaavan maa- ja metsätalousvaltaisella alueella.
5. Merkitään tiedoksi.

## Uudenmaan ELY-keskus

1. On hyvä, että kaava-alueen väestötavoitteita on tarkistettu maltillisempaan suuntaan. ELY-keskus kehotti luonnosvaiheen lausunnossaan suhteuttamaan kaavan väestötavoitetta Uudenmaan odotettuun väestönkasvuun sekä arvioimaan kunnan sisäistä väestökehitystä ja väestön sijoittumista. Vaikka kunnan tavoite on, että Etelä-Nummelan alue toimii tulevaisuudessa Vihdin merkittävimänä kasvualueena ja kunta haluaa suunnata suuren osan kasvusta tulevaisuudessa Etelä-Nummelaan, kiinnittää ELY-keskus kuitenkin edelleen huomiota esitettyjen väestöennusteiden suuruuteen.
2. ELY-keskus nosti luonnosvaiheen lausunnossaan esille kaavaluonnoksen tehottomalta vaikuttavan maankäytön. Kaavaehdotus on tältä osin suurin piirtein samansisältöinen, eli samat alueet on osoitettu rakentamiseen kuin luonnosvaiheessa, mutta tehokkuuksia on jonkin verran muutettu. ELY-keskus katsoo, että edelleen kaavaehdotuksessa on laajoja alueita kaavan tavoitteisiin nähden hyvin matalalla aluetehokkuudella (Linnanniittu, Ridalinmetsä) ja että kaavaratkaisussa olisi ollut mahdollisuuksia osoittaa näille alueille myös tehokkaampaa maankäyttöä.
3. Osayleiskaavaehdotuksessa on esitetty työpaikkarakentamista maakuntakaavan reservialueelle. Vaikka Uudenmaan maakuntakaavan suunnittelumääräys ajoittaa reservialueen maankäyttö maakuntakaavan suunnittelukauden loppupuolelle ei täyty, on kunnalla mahdollisuus määrittellä alueen toteuttamisen ajoitus suhteessa kunnan muihin käytettävissä oleviin työpaikkatoimintojen alueisiin. Kunta on esittänyt perusteluja reservialueen käyttöönotolle mm. toteamalla, että se tarvitsee uusia työpaikka-alueita hyvien liikenneyhteyksien äärellä pohjavesialueiden ulkopuolella. Näin ollen voidaan katsoa, että osayleiskaavaehdotus noudattelee maakuntakaavan periaatteita.
4. On hyvä, että kaavaehdotukseen on lisätty vaiheistusmääräykset asemanseudun ja muun alueen toteuttamisesta, mikä on tärkeää yhdyskuntarakenteen eheyden näkökulmasta. Lisäksi

kaavaselostuksessa on tarkasteltu eri asuin- ja työpaikka-alueiden ja liikennejärjestelyjen toteutuksen vaiheistusta välivaiheissa ja tavoitetilanteessa.

5. Ottaen huomioon huomattavan asukasmäärän lisäyksen ja sen, että ilmastovaikutusten lieventäminen riippuu vahvasti raideliikenteen toteutumisesta, tulee ajoitusmääräystä tarkentaa MRL 39 §:n sisältövaatimukset täyttäväksi seuraavasti: "Alueen rakentamisen saa aloittaa vasta kun yleiskaavassa osoitetun ratayhteyden ja alueen aseman rakentaminen on alkanut ja junan liikennöinnistä on varmuus."
6. Seututien 110 eteläpuolelle on osoitettu asumisen alueita A6-kaavamerkinnällä. Tämän alueen selitettä ja määräystä ei ole kuitenkaan kaavamerkinnöissä ja -määräyksissä, joten määräyksen sisältöön ei pysty ottamaan kantaa. Määräys tulee lisätä. Asumisen osalta ELY-keskus toistaa luonnosvaiheessa lausumansa, ja toteaa, että tälle alueelle ei tule osoittaa uutta asumista. Nykyinen asutus voidaan osoittaa.
7. Suurten ratahankkeiden toteuttamista koskevat päätökset tehdään myöhemmin rakentamiseen osallistuvien kesken. Viimeistään Vihdin kunnan ja raideyhteyden toteuttajien kesken tehtävän ratayhteyden investointisopimuksen laatimisen yhteydessä tulee suunnitella ja varmistaa asemansuodun asemakaavoituksen liittyminen ratasuunnitteluun. Tähän tulee sisältyä tarkka kuvaus aikatauluineen ja riskianalyysineen tulevaisuuden liikennejärjestelmän toimivuuden ja turvallisuuden takaamiseksi.
8. Osaleiskaavatyön yhteydessä on laadittu useita liikenneselvityksiä. Myös selvitysten perusteella todetut alueen ulkopuolisten liikennejärjestelyjen parantamistarpeet tulee todeta erillisessä osayleiskaavaselostuksen osiossa investointien toteuttamisen varmistamiseksi valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman kautta.
9. Joukkoliikenteen eri skenaarioiden ja toteutusjärjestelyjen helpottamiseksi tulee esittää alueen nykyinen joukkoliikenteen palvelutason määrittelyn sekä joukkoliikenteen järjestämistapaselvityksen kuvaus ja niiden nykyiset voimassaolon aikataulut.
10. Ratayhteyden valmistumiseen liittyen on radan toteutuspäätöksen jälkeen laadittava aluetta koskeva päivitetty joukkoliikenteen järjestämistapaselvitys. Tämän jälkeen on laadittava yhteistyössä toimivaltaisten joukkoliikenneviranomaisten kanssa tarkemmat linjastosuunnitelmat. Vihdin kunnan tulee varautua palvelulupauksensa mukaan myös itse hankkimaan eri laajuisia joukkoliikennejärjestelyjä.
11. Kaavamääräystä, joka koskee merkitykseltään seudullisten vähittäiskaupan suuryksikköjen alarajoja C-, C2-, A-, A2-, A3- ja A4-alueilla tulee tarkentaa siten, että päivittäistavarakaupan osalta suuryksikköalaraja on 4000 k-m<sup>2</sup> ja muun erikoistavaran kaupan osalta 5000 k-m<sup>2</sup>.
12. Työpaikka-alueiden kaavamerkintään liittyvän määräyksen viimeinen lause on epäselvä. Määräyksen viimeisessä lauseessa tuodaan esiin, että "Merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja on 4 000 k-m<sup>2</sup>". ELY keskus kiinnittää huomiota siihen, että 4000 k-m<sup>2</sup> on myös maankäyttö- ja rakennuslaissa määritelty suuryksikön raja ja niiden toteuttaminen on jo lähtökohtaisesti kaavan määräyksellä kielletty.
13. Kaupallisten palvelujen alueen merkintään liittyvää kaavamääräystä tulee tarkentaa siten, että määräykseen lisätään kaupan laatua koskeva tarkennus "kuten auto-, rauta-, huonekalu-, puutarha- ja maatalouskauppaa ja paikallista kauppaa, joka ei kilpaile keskustaan sijoittuvan kaupan kanssa." Lisäksi määräykseen tulee lisätä maininta suuryksikköalarajasta seuraavasti: "Merkitykseltään seudullisen suuryksikön alaraja on 4000 k-m<sup>2</sup>."
14. ELY-keskus kiinnitti valmisteluvaiheesta antamassaan lausunnossa huomiota siihen, että inventointien sisältö ja tulokset suunnittelualueen osalta tulee avata tarkemmin, jotta alueen rakennuskantaan voi ottaa tarkemmin kantaa. Avoimiin maisematiloihin, kuten peltoalueisiin on myös hyvä kiinnittää huomiota. Inventointien sisältöä ja tuloksia ei ole avattu kaavaselostuksessa, eikä asiaa ole perusteltu vastineissa. Mainitusta johtuen ei voida arvioida kaavaratkaisun kattavampaa vaikutusta rakennusperintöön. Viisi asemakaavalla suojeltua rakennusta ja Meritie on huomioitu asianmukaisin määräyksin. Lisäksi kulttuuriympäristön ja maiseman huomioimisesta on määrätty yleismääräyksessä.

15. Luontoselvityksessä on paikoitellen rajattu liito-oravalle soveltuvaa metsää, mutta kaavakartalle on rajattu vain ydinalueet s-merkinnällä. Ydinalueet ovat paikoitellen hyvin irrallisia alueita toisistaan vailla keskinäistä kytkeä. Vaikka liito-oravan yhteyksiä on pyritty turvaamaan esim. KM-alueen määräykseen sisällytetyllä veloitteella osoittaa asemakaavoituksessa ekologiset yhteydet, katsoo ELY-keskus, että liito-oravien yhteydet tulee esittää yleiskaavassa ohjeellisilla yhteystarvemerkinnoilla.
16. S-alueen määräystä tulee lisäksi täydentää siten, että asemakaavoituksessa tulee selvittää ja huomioida myös lisääntymis- ja levähdyspaikkoja sisältäviin ydinalueisiin kytkeytyvät muut liito-oravalle soveltuvat metsät siten, että lisääntymis- ja levähdyspaikat säilyvät tarkoituksenmukaisina.
17. Väylävirasto on toimittanut 19.8.2020 Uudenmaan ELY-keskukseen LsL 49.3 §:n mukaiset poikkeuslupahakemukset koko ESA-radon linjauksen alueelta. ELY-keskus on pyytänyt Väylävirastoa täydentämään lupahakemusta 8.2.2021, ja tässä yhteydessä edellyttänyt Väylävirastoa tekemään Höytiönnummen länsipuolelta ja yhdysraiteen kohdalta rajattujen liito-oravan ydinalueiden osalta vähintään poikkeamislupatarpeen tarkastelun. Tämän lausunnon antamiseen mennessä näitä täydennyksiä ei ollut vielä toimitettu ELY-keskukseen. Mikäli nämä kohteet edellyttävät LsL 49.3§:n mukaista poikkeamista, tulee poikkeamispäätösten olla lainvoimaisia ennen Etelä-Nummelan osayleiskaavan hyväksymistä, mikä on syytä huomioida kaavan hyväksymiskäsittelyn aikataulussa.
18. Etelä-Nummelan työpaikka-alueelle sijoittuu maakunnallisesti arvokas lähteikkö. Sekä osayleiskaavassa että samanaikaisesti valmisteltavassa Etelä-Nummelan työpaikka-alueen asemakaavassa esitetyt ratkaisut tulee lähtökohtaisesti olla sellaisia, etteivät ne vaaranna lähteikön luonnontilaa. Lähteikölle olennaisia pohjaveden virtauksia on tarpeen selvittää tarkemmin ja arvioida kaavaratkaisun mukaisen maankäytön vaikutuksia lähteikköön. Selvityksen perusteella lähteikön ympärille tulee jättää luonnontilaisuuden turvaava riittävän laaja suojavyöhyke.
19. Kaava-alueen länsiosassa on osoitettu kaksi pienempää lähteikköä yleiskaavan työpaikka-alueelle. Niiden osalta luo-määräys vaikuttaa epämääräiseltä. ELY-keskus esittää määräyksen muuttamista muotoon, että alueen käyttöä suunniteltaessa ja toteutettaessa on säilytettävä alueella olevat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät elinympäristöt ja eliölajiesiintymät.
20. On hyvä, että kaavamääräyksiin on lisätty yleismääräykset melun, värinän ja runkomelun huomioon ottamisesta. Kaavaselostuksen mukaan aiempien meluselvitysten tuloksia on hyödynnetty lisäämällä kaavakartalle 45 dB ja 55 dB meluvyöhykkeet, joissa myös suunnitellut meluntorjuntatoimenpiteet on otettu huomioon. Kaava-aineistosta ei kuitenkaan selviä, mihin selvityksiin meluvyöhykkeet tarkkaan ottaen perustuvat ja kuvaavatko ne nykymelutilannetta vai ennustemelutilannetta. Epäselväksi myös jää, onko kartalla esitetyt vyöhykkeet 45 dB vai 55 dB vyöhykkeitä. Asia on syytä tarkentaa.
21. ESA-radon yleissuunnittelussa todetut meluntorjuntatarpeet on syytä osoittaa yleiskaavassa meluntorjuntatarvemerkinnoilla.
22. Kaavaehdotuksessa on lähtökohtaisesti riittävät määräykset hulevesien käsittelyn periaatteista ja tarkempien määräysten antamisesta asemakaavoissa. Määräykseen ”Hulevesijärjestelmän suunnittelussa tulee ottaa huomioon taajamakuvalliset, maisemalliset ja virkistyselliset arvot” ELY-keskus esittää lisättäväksi myös luontoarvot.
23. Pohjavesien osalta kaavaehdotuksessa on annettu riittävät kaavamääräykset.
24. Jätevesien osalta kaavaratkaisu mahdollistaa uuden jätevedenpuhdistamon toteuttamisen kuin myös siirtoviemärin Espoon Blominmäen puhdistamolle. Vedenhankinnan osalta kunta tutkii myös kahta vaihtoehtoa eli uuden vesitornin rakentamista Etelä Nummelaan tai veden johtamisen mahdollisuuksia Espoosta. Osayleiskaavaehdotus mahdollistaa myös nämä kaksi vaihtoehtoista ratkaisua. ELY-keskus katsoo, että kaavan mahdollistaessa eri toteutusvaihtoehdot se täyttää tältä osin yleiskaavalle asetetut vaatimukset.
25. Pilaantuneiden maiden osalta ELY-keskuksen valmisteluvaiheen lausunto on otettu hyvin huomioon.

26. Osayleiskaava huomioi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden yhdyskuntarakenteeseen ja liikkumiseen liittyviä tavoitteita sekä tukee Helsingin seudun kuntien ja valtion välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimuksen kestäväan ja vähähiiliseen yhdyskuntarakenteeseen ja liikennejärjestelmään liittyviä toimenpiteitä. Osayleiskaavaehdotus on myös linjassa Vihdin allekirjoittaman kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen kanssa. Se tukee kunnan vuoden 2030 kasvihuonekaasupäästövähennystavoitteen saavuttamista ja toteuttaa kestäväan energian ja ilmaston SECAP-toimintasuunnitelmaa.
27. On hyvä, että osayleiskaavaa varten on tehty erillinen ilmastovaikutusten arviointi, jossa tarkastellaan tärkeimpiä kaavan yhdyskuntarakenteeseen liittyviä ilmastonäkökohtia. Arvioinnin hyötyä heikentää sen ajoittuminen kaavaprosessin loppuun, jolloin sen tulosten hyöty kaavan laadinnan apuvälineenä on enää rajallinen. Lisäksi ilmastovaikutusten arvioinnissa on puutteita mm. infrarakentamisen vaikutusten ja ilmastomuutokseen sopeutumisen ja varautumisen tarkastelun osalta. Lisäksi arvioinnin yhteydessä olisi ollut syytä pohtia enemmän epävarmuustekijöitä ja huomioida kaavaan liittyviä ilmastomielessä vaihtoehtoisia kielteisiä ja myönteisiä kehityskulkuja.
28. Maankäytön ja liikenteen yhteensovittamiseen liittyy epävarmuutta koskien ESA-radnan toteuttamista. Jää epäselväksi, miten kaavaratkaisussa on varauduttu ilmastotavoitteiden ja -työn näkökulmasta nykyisen suunnitelman pääkulmakivenä olevan raideyhteyden ja aseman mahdolliseen kariutumiseen.
29. Asetetut kulkumuoto-osuustavoitteet ovat erittäin haastavat ja merkittsisivät melkoista muutosta Vihdin nykyisestä henkilöautopainotteisesta liikkumisesta. Jää suurimmalta osin asemakaavoituksen harteille taata eri toimintojen saavutettavuus ja olosuhteet kestäväan liikkumisen kulkumuoto-osuuden kasvattamiseen.
30. Pysäköinnin järjestämisen mallissa lähdetään liikkeelle hillitystä pysäköintinormista ja pysäköintitarpeen joustavasta kattamisesta kysynnän mukaisesti. Osayleiskaavatasolla tarvittaisiin vahvempaa pysäköintilinjausta, mikäli pysäköinnin ratkaisuilla halutaan edistää tavoitteiden mukaista kestävien kulkumuotojen käyttöä.
31. Joukkoliikenteen kulkutapaosuuden tavoitteen saavuttamisessa on keskeistä uuden maankäytön toteuttaminen tiiviinä aseman ympärille ja bussiliikenteen reittien varrelle. Merkittävä epävarmuustekijä on se, että osayleiskaavan aiheuttaman liikenteen ilmastovaikutusten lieventäminen riippuu vahvasti raideliikenteen toteutumisesta. Liikenteeseen liittyviä epävarmuuksia olisi ollut syytä tarkastella myös osayleiskaavan ilmastovaikutusten arvioinnin yhteydessä.
32. Kaava-aineistossa ei ole esitetty, miten rakentamisen ratkaisuilla vaikutetaan osayleiskaavan toteutuksesta syntyviin kasvihuonekaasupäästöihin. Ilmastovaikutusten arvioinnissa käytetty tarkastelutapa, jossa rakentamisen aikaiset päästöt jyvitetään 20 vuodelle, ei tuo esiin rakentamisesta syntyvää hiilipiikkimäistä ilmastovaikutusta.
33. Kaava-aineistossa on syytä täsmentää, mitä epämääräisiksi jäävillä kaavamääräyksillä rakentamisen hiilineutraaliudesta, uusiutuvien rakennusmateriaalien käytöstä ja matalahiilirakentamisesta tarkoitetaan.
34. Osayleiskaavan ilmastovaikutusten arvioinnissa ei ole huomioitu infrarakentamiseen liittyvän louhinnan ja täyttöjen maa- ja kiviaineisten hankinnasta, käsittelystä, kuljetuksista ja työmaatoiminnoista aiheutuvia merkittäviä kasvihuonekaasupäästöjä. Siinä ei myöskään ole otettu kantaa, miten yleiskaavataso ratkaisuilla ja määräyksillä voidaan vähentää infrarakentamisen luonnonvarojen kulutusta ja materiaalien tuotannossa syntyviä päästöjä.
35. Etelä-Nummelan osayleiskaavasta puuttuvat selkeät energiaratkaisujen linjaukset. Maankäyttö luo lähtökohdat kaukolämmön kaltaisen keskitetyn energiaratkaisun toteutukselle alueella, mutta se ei takaa energiantuotannon vähähiilisyttä. Kaavamääräyksissä ei suoraan mahdollisteta hajautettuja ratkaisuja tai edellytetä alueen jatkosuunnittelussa uusiutuvan energian tuotannon ja ylijäämäenergian hyödyntämisen mahdollisuuksien selvittämistä lukuun ottamatta EV-alueen meluvallien aurinkoenergian hyödyntämisen mahdollisuutta.

36. Vähähiilisten energiaratkaisujen osalta alueen asemakaavoitusta tukisi alueelle laadittava energiasuunnitelma, joka käsittelisi kaava-alueelle sopivia energiantuotantotapoja, energiajärjestelmää ja paikallisten energiaratkaisujen ohjausta.
37. Maankäytön päästöjen arvioinnissa ei ole huomioitu metsäkadon osalta rakentamisen myötä kaadettavasta puustosta aiheutuvaa hiilivaraston menetystä ja siitä syntyvää hiilipiikkiä. Arvioinnissa ei ole myöskään otettu kantaa suunnittelualueen soisten alueiden muokkaukseen ja soisten alueiden vesitasapainoon liittyviin ilmastovaikutuksiin. Kaavan C-, C2-, A- ja A3-alueiden viherkerroinmääräykset edistävät osaltaan riittävän viherpinta-alan säilymistä tonttitasolla. Muutoin osayleiskaava ei ohjaa minimoimaan maankäytön muutoksen ilmastovaikutuksia.
38. Selkeät ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja varautumiseen liittyvät linjaukset puuttuvat Etelä-Nummelan osayleiskaavaehdotuksen määräyksistä. Kaavaselostus ja -merkinnät huomioivat kuitenkin välillisesti sopeutumiskykyä tukevia toimenpiteitä kuten hulevesien hallinnan ja viherkerroinmenetelmän. Etelä-Nummelan jatkosuunnittelussa olisi syytä vähintään huomioida Vihdin kunnan SECAP-suunnitelmassa esiin tuodut ilmastoriskit ja ilmastonmuutoksen sopeutumisen toimet. Näin voitaisiin paremmin varmistaa rakennettavan yhdyskunnan toimivuus tulevaisuudessa muuttuvissa ilmasto-olosuhteissa.

### **Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa**

1. Väestöennusteet ovat suuremmat kuin esimerkiksi Uudenmaan liiton teettämässä väestöprojektioidessa on esitetty, mutta ne noudattavat Vihdin kunnan strategian sekä kunnanvaltuuston hyväksymää Vihdin strategisen yleiskaavan väestötavoitteita. Selostukseen tullaan lisäämään arviointia kaavan tavoitteiden mukaisen väestön sijoittumisen kunnan muihin osiin ja tämän kehityksen mahdollisia riskitekijöitä. Kunnan tulee voida maankäytön suunnittelussaan varautua strategiansa mukaiseen kasvuun, erityisesti kun kaavan aikajänne on pitkä (vuosi 2050).
2. Kaavaehdotuksen selostusta täsmennetään koskien nykyisen Nummelan alueen täydennysrakentamista maakuntakaavan määräyksen mukaisesti. Kaavaratkaisussa otetaan huomioon olemassa olevan rakenteen täydennysrakentamismahdollisuudet. Myös uusi asemanseutu kuuluu tiivistettävän alueen piiriin. Täten yhdistettynä tiivistettävään Nummelan keskusta-alueen rakenne kokonaisuudessaan tiivistyy huomattavasti nykyisestä. Tiiveys alueen sisällä vaihtelee, ottaen huomioon maakuntakaavan linjauksen mukaiset tavoitteet elinympäristön laadun ja lähivirkistysalueiden riittävyuden huomioinnista. Lisäksi kaavaratkaisun peruslähtökohtana on Vihti-Nummelan asemanseudun kehittäminen riittävän suuren väestömäärän alueena, jolloin kaavan ilmastotavoitteet ja kestävä liikunnan tavoitteet on mahdollista saavuttaa.
3. Merkitään tiedoksi.
4. Merkitään tiedoksi.
5. Kaavamääräystä täydennetään lausunnossa edellytetyllä tavalla.
6. Määräys on jäänyt erehdyksessä taitosta pois. Muutetaan kuitenkin seututien 110 eteläpuoliset A6-alueet MTH-alueiksi työpaikka-alueen asemakaavasta ELY-keskuksen antaman palautteen pohjalta. Tällöin merkintä A6 jää kaavasta kokonaan pois.
7. ESA-radan rakentamisen varmistuessa suunnitellaan tarkemmin paitsi rataa niveltyvät joukkoliikenne- ja muut järjestelyt myös tarkemman tason kaavoituksen liittyminen radan ja aseman suunnitteluun.
8. Täsmennetään ja täydennetään selostusta lisäämällä mahdollisesti puuttuvat kaavan toteutuksesta johtuvat alueen ulkopuolisten liikennejärjestelyjen parantamistarpeet.
9. Selostuksessa on mainittu ja siihen tarvittaessa täsmennetään nykyinen joukkoliikenteen palvelutason pääpiirteittäinen kuvaus sekä liikenteen järjestämistapa.

10. ESA-radan rakentamisen varmistuessa suunnitellaan tarkemmin paitsi rataa niveltyvät joukkoliikenne- ja muut järjestelyt myös joukkoliikenteen järjestämistapa ja siihen liittyvät velvoitteet niin liikenteen tilaajan kuin tuottajienkin kannalta.
11. Kaavaehdotus noudattaa lähtökohtaisesti kaavatyötä ohjaavan maakuntakaavan määräyksiä kaupan mitoituksen suhteen.
12. Kaavamääräystä muutetaan siten, että määräyksen viimeinen lause poistetaan.
13. Kaavamääräystä muutetaan lausunnossa esiin tuodulla tavalla.
14. Inventointiaineisto on lähetetty ELY-keskukselle. Selostuksessa tullaan esittämään tarkemmin inventoidut kohteet. Alueen avoimet maisematilat ei tule muuttumaan kaavaratkaisussa olennaisesti sellaisilla alueilla, joilla on laajempia peltoaukeita. Koko kaava-alue on muutoinkin hyvin hajautuneesti rakentunut.
15. Liito-oravien yhteydet esitetään ohjeellisilla yhteystarvemerkinnoillä.
16. Täydennetään s-alueen määräystä.
17. Kaavan rajausta muutetaan siten, että poikkeamista vaativa kohde ei kuulu kaava-alueeseen.
18. Työpaikka-alueen asemakaavaa varten ollaan laatimassa selvitystä lähteiköstä. Osayleiskaavan luo-määräystä tarkennettiin niin, että asemakaavassa tulee ottaa huomioon lähteikköjen valuma-alueet.
19. Muutetaan luo-määräystä esitettyyn muotoon.
20. Kaavakartalle on lisätty meluntorjuntatarvemerkinnot.
21. Kaavakartalle on lisätty meluntorjuntatarvemerkinnot.
22. Kaavamääräystä tarkennetaan lausunnossa esitettyllä tavalla.
23. Merkitään tiedoksi.
24. Vesihuoltoratkaisujen osalta kaavaan on lisätty yleismääräys: "Osayleiskaava-alueen vedenhankinta- ja muut vesihuoltoratkaisut tulee olla ratkaistu ennen C-, C2, A ja A2-alueiden toteutuksen aloitusta". Ennen kaavan hyväksymistä on valmistunut Etelä-Nummelan vesihuollon vaiheistamisen yleissuunnitelma.
25. Merkitään tiedoksi.
26. Merkitään tiedoksi.
27. Kyseisiä asioita tullaan tarkentamaan kaavaselostuksessa.
28. Vaikutusten arvioinnissa on huomioitu, että mikäli rata ei toteudu, se tekee kaavaratkaisun mukaisten kestävä liikunnan tavoitteiden ja ilmastotavoitteiden saavuttamisesta hankalaa.
29. Kaavaratkaisussa painotetaan vahvasti kestävien kulkumuotojen käyttöä. Myös kulkumuoto-osuustavoitteiden on syytä olla tämän kanssa linjassa. Osayleiskaava mahdollistaa kestävä liikunnan kulkumuoto-osuuden kasvattamisen, jolloin luodaan pohja samansuuntaisille ratkaisuille myös asemakaavoituksessa.
30. Kirjataan ja tarvittaessa täydennetään kaavaselostukseen myöhemmin tehtävän pysäköintiselvityksen lähtökohtia ja tavoitteita. Pysäköintiselvitys on toteutettava ennen asemakaavoituksen käynnistämistä ja ESA-radan toteutusta.
31. Vaikutusten arvioinnissa on huomioitu, että mikäli rata ei toteudu, se tekee kaavaratkaisun mukaisten kestävä liikunnan tavoitteiden ja ilmastotavoitteiden saavuttamisesta hankalaa. Lisätään asia myös ilmastovaikutusten arvioinnin yhteyteen.
32. Tarkennetaan rakentamisen ratkaisuja. Lisätään maininta hiilipiikkimäisestä ilmastovaikutuksesta.
33. Kaavamääräyksissä esitettyä tullaan tarkentamaan kaavaselostuksessa.
34. Lisätään ilmastovaikutusten arviointiin maininta, että selvityksen arvioissa ei ole huomioitu täysin infrarakentamiseen liittyvän louhinnan ja täyttöjen maa- ja kiviaineisten hankinnasta, käsittelystä, kuljetuksista ja työmaatoiminnoista aiheutuvia merkittäviä kasvihuonekaasupäästöjä.
35. Kaukolämpöverkko ulottuu nykytilanteessa Pillistöntien ja Nummenkyläntien risteyksen kohdalle. Kaava mahdollistaa linjauksen jatkamisen tulevalle asemansseudulle ja edelleen tarvittaessa

- työpaikka-alueille sekä kaava-alueen kaakkoiskulmaan sijoittuvalle kaupallisten palvelujen alueelle. Kaavan yleismääräyksiin lisätään määräys, jonka mukaan uusiutuvien energiamuotojen käyttöä ja ylijäämäenergian hyödyntämistä sekä uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksia tulee edistää.
36. Jatkosuunnittelussa alueelle on mahdollista laatia osayleiskaavassa esitettyihin maankäyttöratkaisuihin pohjautuva energiasuunnitelma, jota voidaan hyödyntää asemakaavoituksessa. Asiaa tarkennetaan kaavaselostukseen.
  37. Taulukossa Maankäytön hiilinielut on esitetty metsäkadosta aiheutuvan hiilivaraston menetyksen määrää kaava-alueittain. Lisätään vaikutusten arviointiin maininta suoalueista. Maankäytön muutoksen ilmastovaikutuksia on pyritty vähentämään myös esimerkiksi tiiviillä rakentamisella, liikennetarkoituksilla ja ohjaamalla rakentamisen materiaaliratkaisuja.
  38. Kaavaselostuksessa on listattu tapoja, joilla osayleiskaava toteuttaa SECAP-suunnitelmassa esitettyjä tavoitteita. Kaavaselostukseen lisätään osuus, jossa käsitellään SECAP-suunnitelmassa esiin tuotuja ilmatoriskejä ja sopeuttamistoimia.

## Uudenmaan liitto

1. Osayleiskaavan periaatteet ja alueen kehittämistavoitteet ovat pääosin kaavatyötä ohjaavan maakuntakaavan mukaisia. Myös osayleiskaavaehdotuksessa osoitetut aluevaraukset ovat pääosin maakuntakaavan mukaisia. Myös Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan keskeisiä mm. ympäristöselvityksiin tukeutuvia ratkaisuja sekä uusimpia ESA-radon selvityksiä on sovellettu osayleiskaavaratkaisuun.
2. Suunnittelualueen väestöennustetta on hieman tarkistettu maltillisemmaksi valmisteluvaiheesta. Alueen väestöennuste on silti edelleen optimistinen ja toteutuminen epärealistista, vaikka Etelä-Nummela on Vihdin pääasiallinen kasvualue yhdessä Nummelan keskustan kanssa.
3. Osayleiskaavan vaikutusten arvioinnissa on tunnistettu alueen vahvuudet, kuten alueen edullinen logistinen sijoittuminen seudullisesti ja valtakunnallisestikin.
4. Vaikutusten arvioinnissa on tunnistettu myös haasteet: mm. rata- ja asemapäätöksen epävarmuus; jos asemaa tai pysäkkiä ei toteuteta, pohja alueen toteutumiseen osayleiskaavassa esitetyllä tavalla häviää. IC-junien asemat tullaan päättämään vasta ratasuunnitteluvaiheessa. Tällä päätöksellä on suuri vaikutus Etelä-Nummelan maankäytön kehittämiseen.
5. Haasteena nähdään myös, että keskittäminen Nummelan keskustan ja Etelä-Nummelan alueisiin voi aiheuttaa kunnan muihin osiin liian heikkoa kehitystä palveluiden syntymisen ja kestävästi liikkumisen järjestämisen kannalta, kun väestöä ei riitä muualle.
6. Uuden asemanseudun muodostava alue voi myös jäädä irralliseksi nykyisestä taajamarakenteesta, vaikka asemanseutu on suhteellisen lähellä Nummelan keskustaa. Lisäksi kahden läheisen keskusta-alueen riittävä palvelutarjonta voi olla haasteellista toteuttaa.
7. Esa-radon toteuttamisen ja radan liikennöinnin ja asemapaikkojen sijoittamisen epävarmuus on otettava huomioon Etelä-Nummelan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Alueen kehittämisessä on huomioitava maankäytön kehittämisen vaihtoehdot ja realistisuus siinä tilanteessa, ettei raideyhteys ja asema toteudukaan.
8. Uudenmaan liitto on luonnonvaiheessa lausunut, että osayleiskaavassa esitetyt väljät asuinrakentamisen alueet, jotka ovat jo osittain asemakaavoitettu ja toteutuneet, eivät edistä yhdyskuntarakenteen kehittymistä muuta aluetta tehokkaammin rakennettavana alueena. Kaavatyötä ohjaavan maakuntakaavan tiivistettävän alueen merkintä tulee ottaa paremmin huomioon aluetehokkuuksissa etenkin Nummelan keskustassa. Kun rakentamisen alueita tiivistetään ja tehostetaan, voidaan säilyttää mahdollisimman paljon metsäalueita hiilinieluna ilmastonmuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa.



9. Uudenmaan liitto toistaa myös luonnosvaiheessa lausumaansa, että on epärealistista, että Nummelan keskusta ja Vihti-Nummelan asemapaikka kasvavat kiinni toisiinsa keskustamaisena rakenteena. On resurssiviisasta kehittää ensijaisesti Nummelan olemassa olevaa keskustaa ja sen lähiympäristöä. Asemanseutua on järkevää lähteä kehittämään omana kokonaisuutenaan vasta sitten, kun päätös asemasta ja radasta saadaan. Uudenmaan liitto katsookin, että on hyvä, että osayleiskaavassa aseman ympäristö tulee kaavoitettavaksi vasta sitten, kun ESA-radasta ja asemasta on tehty sitova toteuttamispäätös.
10. Vihti-Nummelan asemanseutu on osoitettu kaavatyötä ohjaavassa maakuntakaavassa taajamatoimintojen alueena, jolla on lisäksi osittain tiivistämISRasteri ja osittain taajamatoimintojen tai työpaikka-alueiden reservialue-merkintä. Vireillä olevan Espoo-Salo oikoradan yleissuunnitelman yhteydessä Vihdin varsinaiseksi aseman paikaksi on tarkentunut Vihti-Nummelan (aikaisemmin käytetty Höytiönnummi-nimeä) aseman alue. Uudenmaan liitto katsoo, että radan yleissuunnitelmassa tarkentunut Vihti-Nummelan aseman sijainti osittain maakuntakaavan reservialueella on perusteltua.
11. Uudenmaan liitto toistaa aikaisemmin luonnosvaiheessa lausumansa, että osayleiskaavassa tulee ottaa huomioon kaavatyötä ohjaavan maakuntakaavan kaupan seudullisuuden koon alarajat, kaupan laatu ja määrä kaavan määräyksissä.
12. Vaikka st 110 ja Turunväylän väliselle alueelle sijoittuva Etelä-Nummelan työpaikka-alue sijoittuu maakuntakaavassa työpaikka-alueen reservialueelle, joka tulee toteuttaa maakuntakaavan tavoitevuoden loppupuolella, kunta on perustellut alueen toteuttamisen aikataulun. Alueen jatkosuunnittelussa on tärkeää ottaa huomioon alueen ympäristön erityispiirteet, jottei heikennetä luonnonarvoja sekä alueen ja seudun vesitasapainoa ja voidaan minimoida eri toimintojen aiheuttamat ympäristöriskit ja kehittää niille torjuntakeinot.
13. Kaavan liikenne- ja ratkaisu tukee aseman toteutumista Vihti-Nummelaan Espoo–Salooikoradan toteutuessa. Selostuksessa on kuvattu selkeästi liikenteen vaiheittain toteutumisen mahdollisuudet kulkumuodoittain. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee joukkoliikenteelle ja vaihtopysäkeille varata reitit, joilla voidaan vaihtaa sujuvasti joukkoliikennemuodosta ja -linjastosta toiseen.
14. Sekä aseman että Nummelan keskustan matkakeskusten yhteyteen tulee yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa varata riittävät alueet liityntäpysäköintiin sekä järjestää lyhyet ja turvalliset reitit pysäkeiltä liityntäpysäköintialueelle sekä pysäkkiparien välille. Mikäli Espoo–Salooikorata ei toteudu, tulee Nummelan keskustan matkakeskukseen panostaa huomattavasti enemmän kuin Espoo–Salooikoradan aseman matkakeskuksen mahdollistamassa tilanteessa.
15. Osayleiskaavan lähtökohdissa luontoa on käsitelty erittäin suppeasti. Yleiskaava-alueella on ekologista merkitystä esimerkiksi Nuuksion laajan ydinalueen kytkeytymiselle etelän suuntaan (Uudenmaan ekologiset verkostot Zonation-analyysien perusteella, Uudenmaan liitto 2018) sekä myös kaava-alueeseen kuuluvan Kauhussuon-Kauhukallion maakunnallisesti arvokkaan luontoalueen kytkeytyvyydelle, etenkin ilmaston muuttuessa. Tämän huomioon ottamiseen on syytä varautua kunnan kaavoituksessa kaavaehdotuksessa esitettyä laajemmin.
16. Viheryhteydet on kuvattu yleiskaavan kaavaselostuksessa ja ne on jätetty kaavassa rakentamattomiksi alueiksi sekä lisäksi niitä ohjataan yleismääräyksellä. Rakentamattomiksi osoitettujen alueiden leveys ei kuitenkaan vastaa maakunnallisen tason ekologista merkitystä, vaan etenkin eteläosissa kaava-alueella on osoitettu muuttuvaa maankäyttöä liikaa suhteessa yhteyden sijaintiin. Kaavaehdotuksen ratkaisu ei siten turvaa maakunnallisen tason ekologista yhteyttä kaava-alueella. Kaavoituksessa tulee ottaa huomioon ekologiset yhteydet ja verkosto kaavaehdotuksessa esitettyä laajemmin.
17. Kaavaehdotuksessa virkistysalueet ja ulkoilureitit tukevat hyvin maakuntakaavan tavoitteita yhtenäisestä, riittävästä ja hyvin saavutettavasta virkistysalueverkostosta. Kaavaehdotuksen yleismääräyksellä on huomioitu lähivirkistysalueiden toteuttamisen ajoitus suhteessa asuntorakentamiseen. Kaavaehdotuksen virkistysalueet painottuvat asuinalueiden lähelle. Virkistysalueet myös yhdistävät Etelä-Nummelan ja Nummelan keskustat, jolloin ne edistävät keskustojen välistä liikkumista kävellen ja pyöräillen.

18. Osayleiskaavassa on pohjavesialueelle annettu kaavamerkintä ja sitä koskevat asianmukaiset kaavamääräykset. Osayleiskaavakartalta pohjavesialueen kaavamerkintää ei Nummelanharjun pohjavesialueen osalta kuitenkaan erota. Nummelanharjun pohjavesialueelle on osoitettu osayleiskaavassa tuotantotoiminnan ja varastoinnin aluetta koskeva aluevarausmerkintä. Toimintojen yhteensovittamiseksi alueen pohjavesialueen arvojen kanssa, olisi pohjavesialueen merkintä syytä erottaa kaavakartalta.
19. Uudenmaan liitto katsoo, että osayleiskaavan ratkaisussa on otettu huomioon kaavatyötä ohjaavan maakuntakaavan jätevesihuollon ratkaisu, ja se on myös vaihemaakuntakaavan mukainen.

### **Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa**

1. Merkitään tiedoksi.
2. Väestöennusteet ovat suuremmat kuin esimerkiksi Uudenmaan väestöprojektioiden esitetty, mutta ne noudattavat toisaalta Vihdin kunnan strategian sekä kunnanvaltuuston hyväksymää Vihdin strategisen yleiskaavan väestötavoitteita. Strategisesta yleiskaavasta tehdyt valitukset eivät koskeneet em. väestötavoitteita. Kunnan tulee voida maankäytön suunnittelussaan varautua strategiansa mukaiseen kasvuun, erityisesti kun kaavan aikajänne on pitkä (vuosi 2050).
3. Merkitään tiedoksi.
4. Kaavaselostuksen vaikutusten arvioinnissa on käsitelty junapysähdysten aiheuttamaa problematiikkaa esimerkiksi kaavan maankäytön toteutumisen kannalta.
5. Kaava noudattaa Vihdin strategisen yleiskaavan ja myös MAL-sopimusten tavoitetta väestön sijoittumisesta etupäässä kestävästi liikuttamista vyöhykkeille. Vaikutusten arvioinnissa avataan tarkemmin kaavan toteutusvaikutuksia suhteessa Vihdin kunnan muihin osiin.
6. Kaavan vaikutusten arvioinnissa täsmennetään kehitykseen liittyviä riskejä. Kaupallisen selvityksen mukaisesti alueista pyritään kehittämään erityyppisiä mutta kuitenkin toisiaan tukevia.
7. Kaavaratkaisussa on huomioitu aseman ja radan toteutumisen epävarmuus; jos rata ja asema eivät toteudu, ei myöskään asemanseudun rakentaminen toteudu.
8. Kaavaselostusta täsmennetään koskien nykyisen Nummelan alueen täydennysrakentamista maakuntakaavan määräyksen mukaisesti. Kaavaratkaisussa otetaan huomioon olemassa olevan rakenteen täydennysrakentamismahdollisuudet. Käytännössä kuitenkin esimerkiksi Linnanniitun alue edustaa uutta asemakaavoitettua pientalorakentamista, jolle täydennys- tai uudisrakentaminen lähitulevaisuudessa on varsin vaikeaa. Nummelan keskustassa tehdään jatkuvasti asemakaavoituksen keinoin olemassa olevan rakenteen tiivistämistä, mikä palvelee maakuntakaavan tiivistettävän alueen kaavamääräyksen tarkoitusta. Vihti-Nummelan asemanseudun toteuttaminen riittävän tiiviinä alueena säästää metsäalueita toisaalla.
9. Asemanseudun uusi rakentaminen on sidottu radan toteuttamiseen. Kaavan toteutusjärjestyksessä ensimmäisinä ovat Nummelan keskustaan liittyvät alueet ja alueiden täydennysrakentaminen työpaikka-alueiden ohella.
10. Merkitään tiedoksi.
11. Kaupan määräykset täsmennetään noudattaen kaavatyötä ohjaavan maakuntakaavan määräyksiä.
12. Työpaikka-alueiden tarkemmassa suunnittelussa otetaan huomioon alueen erityispiirteet.
13. Tarkemmassa joukkoliikennesuunnittelussa kiinnitetään huomiota optimaaliseen reittisuunnitteluun ja vaihtopaikkoihin.
14. Nummelan matkakeskus ja sen toteuttaminen mainitaan selostuksessa ja sen roolia tullaan vielä täsmentämään. Jatkosuunnittelussa keskusta ja siihen liittyviä joukkoliikenteen reitistöjä suunnitellaan vielä tarkemmin.
15. Kaavaselostuksen lähtökohtiin lisätään alueen ekologisesta merkityksestä. Asiaa on aikaisemmin käyty läpi myös vaikutusten arvioinnissa. Lisäksi lisätään Uudenmaan liiton julkaisu ekologisista verkostoista kaavaselostuksen raporttilistaukseen.
16. Maakunnallinen ekologinen yhteys osayleiskaava-alueen eteläosassa voi toteutua sekä M- ja MTH-alueen että SL- ja V-alueen kautta. Maakunnallisen ekologisen yhteyden toteutumista turvataan

kaventamalla työpaikka-alueiden varauksia kaava-alueen eteläosassa, jolloin rakentamattomana säilyy leveämpi alue.

17. Merkitään tiedoksi.
18. Pohjavesialueen kaavamerkintä on korjattu kaavakartalle.
19. Merkitään tiedoksi.

## Vihdin nuorisovaltuusto

1. Uuden junayhteyden toteuttamisella on monenlaisia nuoriin kohdistuvia positiivisia vaikutuksia.
2. Nuoret arvostavat sitä, että kaavan valmistelussa on otettu huomioon kulttuuri- ja luontoarvot sekä maisemalliset ja historialliset arvot.
3. Nuorisovaltuusto kannattaa osayleiskaavaehdotusta yksimielisesti.

## Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Merkitään tiedoksi.

## Vihdin Vesi

1. Kaavalla on toteutuessaan merkittäviä vaikutuksia Vihdin vesihuollolle. Vesihuoltolaitokselta edellytetään uusia talousveden hankinnan ratkaisuja, sillä vedenottamoiden kapasiteetti ei tule riittämään tulevaisuuden tarpeisiin.
2. Kaavassa on osoitettu paikka vesitornille, joka on tarpeen, jotta tuleva vesihuolto kyetään asiallisesti järjestämään. Jatkosuunnittelussa varmistuu, tarvitaanko vesitornia tai alavesisäiliötä myös johonkin toiseen paikkaan. Myös vesijohtoverkoston linjaukset tarkentuvat jatkosuunnittelussa.
3. Vihdin Vesi tarvitsee tulevaisuudessa uuden jätevesien käsittelyä koskevan ratkaisun. Vaihtoehdot ovat osayleiskaavan alueelle rakennettava uusi puhdistamo tai jätevesien johtaminen siirtoviemäriä pitkin Espooseen. Kaavan laadinnassa molemmat mahdolliset vaihtoehdot on otettu huomioon.
4. Kunnanvaltuuston päätöksen (1.6.2021) mukaisesti ensisijaisesti pyritään toteuttamaan oma jätevedenpuhdistamo Etelä-Nummelaan. Ratkaisu edellyttäisi siirtoviemäriä toteuttamista nykyiseltä Nummelan puhdistamolta uudelle puhdistamolle.
5. Osayleiskaavassa on myös tarpeen varautua ratkaisuun, jossa jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin Espooseen. Kaavassa on tarpeen osoittaa yhteystarve, mutta koska mahdollinen linjaus voi merkittävästi muuttua, on merkintätavan syytä olla sellainen, joka ei osoita linjausta mihinkään tiettyyn kohtaan kartalle.
6. Mahdollinen siirtoviemäri ratkaisu edellyttää lisäksi, että tarvittaessa viemäriin yhteyteen voidaan toteuttaa ylikuormitusta ja ylivuotoja ehkäisevä tasausallas. Ehdotamme, että kaavaan lisätään tasausaltaalle varaus, jonka sijainti tulee tarkentumaan tulevaisuudessa.
7. Mikäli Etelä-Nummelaan rakennetaan uusi puhdistamo, sako- ja umpikaivolietettä otetaan vastaan siellä. Sako- ja umpikaivolietteen vastaanotto paikka tulee järjestää myös, mikäli päädytään johtamaan jätevedet siirtoviemäriä pitkin Espooseen. Vastaanotto paikan sijainti on syytä ratkaista kaavan laadinnan yhteydessä, jotta tarkoitukseen voidaan varata tarvittavat aluevaraukset. Mahdollisen siirtoviemäriin tasausaltaat ja sako- ja umpikaivolietteen vastaanotto paikka on järkevää sijoittaa samaan paikkaan.
8. Nummelan puhdistamon alue on tarkoitus uuden jätevesiratkaisun myötä purkaa. Puhdistamon paikalle on tarpeen rakentaa iso pumppaamo, josta jätevedet johdetaan edelleen joko siirtoviemäriin tai uudelle puhdistamolle.
9. Kaavaselostuksen kappaleessa 4.10 Nummelan jätevedenpuhdistamoa kutsutaan Höytiönnummen jätevedenpuhdistamoksi. Nimi on syytä korjata.

10. Kappaleissa 10.1 ja 18.1 käsitellään vaihtoehtoja liittyen talousveden hankintaan. Tekstiä on syytä tarkentaa, täydentää ja korjata. Vuoden 2020 Etelä-Nummelan vesihuollon yleissuunnitelma kuvaa puutteellisesti talousvedenhankinnan eri vaihtoehtoja. Ratkaisu on vielä avoin ja vaihtoehdot voivat perustua vedenhankintaan Espoon, Lohjan, Karkkilan tai Pohjois-Vihdin suunnalta. Ratkaisu voi perustua myös useista suunnista hankittavaan talousveteen.
11. Mahdollisen siirtoviemäriin yhteyteen rakennettavasta talousvesijohdosta ei ole tehty varsinaisia selvityksiä. Kaavaselostuksen tekstiä ehdotetaan muokattavaksi seuraavasti: "Mikäli siirtoviemäri toteutuu, on mahdollista, että samassa kaivannossa toteutetaan myös yhdysvesijohto".
12. Kappaleissa 10.4 ja 18.1 käsitellään jätevedenpuhdistusta. Tekstiä on syytä tarkentaa, täydentää ja korjata. Keskuspuhdistamosta on laadittu esisuunnitelma, ei yleissuunnitelmaa. Kaavaselostuksessa mainitun keskuspuhdistamon rinnalle on vuonna 2021 laaditussa selvityksessä otettu uusi vaihtoehto, jossa sekä kirkonkylän että Nummelan jätevedenpuhdistamot korvataan uusilla puhdistamoilla. Kunnanvaltuuston päätöksen (1.6.2021) mukaisesti edistetään ratkaisua, jossa sekä Nummelan että kirkonkylän puhdistamoiden tilalle rakennetaan uudet puhdistamot.
13. Lausunnossa esitetyt seikat on syytä jatkotyöstää yhteistyössä Vihdin veden ja Vihdin kunnan kaavoituksen kesken.

### Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

1. Kaavaratkaisu mahdollistaa talousveden hankinnan erilaiset ratkaisut. Etelä-Nummelan vesihuollon päivitetty järjestämissuunnitelma tarkentaa.
2. Mikäli alavesisäiliön rakentaminen on tarpeellista, se on mahdollistettu virkistysalueen kaavamääräyksessä, jolla sallitaan yhdyskuntateknisten rakenteiden rakentaminen. Mahdolliselle toiselle vesitornille ei ole suunniteltua paikkaa kaava-alueelle.
3. Merkitään tiedoksi.
4. Kaavaratkaisu mahdollistaa ao. siirtoviemäriin rakentamisen ja puhdistamon sijoittamisen Etelä-Nummelan alueelle.
5. Määräys mahdollistaa lausutut asiat. Linjauksen tarkempi sijainti määritetään jatkosuunnittelussa.
6. Tasausaltaalle ei ole osoitettu erillistä paikkaa kaavassa, mutta sijainnille on tarvittaessa useampia vaihtoehtoja. Tasausaltaan tulee sopeutua suunniteltuun rakenteeseen.
7. Kaava ei lähtökohtaisesti mahdollista sako- ja umpikaivolietteen vastaanottoa paikkaa, jos siirtoviemäri ratkaisu toteutuu. Asiaa on tarpeen selvittää jatkosuunnittelussa.
8. Pumpaamon sijoittuminen otetaan kaavassa huomioon, ja sen tulee sopeutua uuteen rakenteeseen.
9. Nimi korjataan selostukseen.
10. Kaavaratkaisu mahdollistaa talousveden hankinnan eri vaihtoehdot. Kaavaselostusta täsmennetään näiltä osin.
11. Lisätään ehdotettu teksti selostukseen.
12. Korjataan selostusta ehdotetusti. Kaavaratkaisu mahdollistaa uuden puhdistamon sijoittamisen Etelä-Nummelan alueelle.
13. Selostukseen lisätään maininta jatkoselvitystarpeista.

### Vihti-Seura ry

1. Kaavaratkaisun toteuttaminen tulee muuttamaan eteläisen Nummelan maisemaa ja ympäristöä merkittävästi. Suunnittelussa ja toteuttamisessa on varmistettava arvokkaiden kulttuurihistoriallisten kohteiden säilyminen. Suojeltavat kohteet tulee inventoida tarkemmassa jatkosuunnittelussa ja kohteiden kunnossapidosta tulee huolehtia esim. rakennusvalvonnan keinoin.

2. Osayleiskaavaa pidetään erittäin merkittävänä kunnan kehittymismahdollisuuksien kannalta. Toteutuessaan osayleiskaava jopa puolitoistakertaistaa kunnan väkiluvun ja tuo merkittävää työpaikkakehitystä.
3. Kaavaa on valmisteltu pitkään ja huolellisesti ja sitä varten on teetetty runsaasti erilaisia selvityksiä. Tämä näkyy tuloksesta.

#### Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

1. Kaavaa-alueella aiemmin tehtyjä rakennuskannan inventointeja on päivitetty. Vaikutusten arviointiin on lisätty kohta, miten kohteet voidaan säilyttää ja miten voidaan huomioida kohteiden päivitys- ja arvotustarve myös asemakaavoittamattomien alueiden osalta.
2. Merkitään tiedoksi.
3. Merkitään tiedoksi.

#### Väylävirasto

1. Väylävirasto on antanut 16.11.2020 osayleiskaavaluonnoksesta lausunnon, joka on huomioitu kaavatyössä. Väylävirastolla ei ole lisättävää aiempaan lausuntoon.

#### Vastine ja huomiointi kaavaratkaisussa

- Merkitään tiedoksi.

#### Muistutukset

Muistutukset teemoittain, vastineet ja muutokset kaavaratkaisuun

Alla olevassa taulukossa on tiivistettyjä otteita muistutuksista sekä vastineet muistutuksiin. Muistutuksista on poistettu tunnistetiedot.

Muistutus	Vastine
Turunväylän eteläpuolelle sijoittuvan tuotantotoiminnan ja varastoinnin alueen (T) sekä mainitun alueen kaakkoispuolelle sijoittuvan työpaikka-alueen (TP) väliin sijoittuvaa virkistysaluetta (V) ehdotetaan muutettavaksi työpaikka-alueeksi.	Virkistysalue toimii viherkäytävänä/viheryhteytenä, jonka tarkoitus on virkistyksen lisäksi palvella myös ekologisenä käytävänä. Viheryhteys on osoitettu myös osayleiskaavatyötä ohjaavassa maakuntakaavassa. Kyseisessä kohdassa yhteys toteutuu luontevasti valtatie ylityskohdan ansiosta. Suuri osa muistutuksessa mainitusta kaava-alueen osasta on kaavaratkaisulla osoitettu työpaikka-alueeksi.
Kaavaehdotuksen ei katsota täyttävän sisältövaatimuksia, sillä kaavaselistuksesta puuttuu taustatiedot siitä, (liiteluettelo/tausta-aineisto) mihin selvityksiin kaavan suunnittelu perustuu. Kaavan esittelyaineisto on täten puutteellinen.	Kaavaselistuksessa on yhteenvedo kaavan vaikutusten arvioimiseksi suoritetuista selvityksistä. Yhteenvedossa on eriteltyinä kaavatyötä varten laaditut selvitykset sekä muita suunnittelualuetta koskevia suunnitelmia ja selvityksiä, joita on hyödynnetty kaavatyössä. Osa selvityksistä on julkaistu kunnan internet-sivuilla. Niihin selvityksiin, joita ei ole julkaistu internet-sivuilla, on ollut mahdollisuus tutustua kunnanvirastolla kaavan nähtävilläoloaikojen

	puitteissa sekä muina aikoina erikseen niin sovittaessa.
Molemmat kaavat, O267 ja N198, tulee nähdä pitkän aikavälin kehitystä mahdollistavina eikä tulevaisuutta rajaavina tekijöinä, niin vihtiläisten pienyritysten kuin myös kuntalaisten asumisen ratkaisuja pohdittaessa.	Merkitään tiedoksi.
Kaavaehdotuksessa Huhmarin KM-alueelle jäävä luonnonsuojelualue (SL) sekä s-alue jäävät eristykseen täyteen kaavoitetun alueen sisälle. Kaavakarttaan täytyy täten sitovasti sijoittaa viheryhteys SL- ja s-alueille jo yleiskaavavaiheessa, kuten on tehty muidenkin tässä kaavassa olevien SL-alueiden osalta.	Kaavakartalle on lisätty viheryhteystarpeita ja liito-oravan yhteystarpeita kuvaavia merkintöjä, joita tarkentavat merkintöihin liittyvät määräykset. KM-alueen määräyksellä ohjataan tulevaa asemakaavoitusta siten, että asemakaavoituksella on osoitettava ekologiset yhteydet luonnon ydinalueilta ekologisen verkoston säilymiseksi.
Vihdin kunta on osoittanut merkittävää kunnianhimoa kaavatyön edistämiseksi kunnan elinvoiman parantamiseksi Etelä Nummelassa Suomen kasvukolmiossa tulevaisuuden ratayhteyteen sekä kiertotalouteen tukeutuvassa kaavarungossa.	Merkitään tiedoksi.
Kaavatyön yhteydessä aiemmin tehtyjä selvityksiä ei ole nähtävillä. Luonnosvaiheen nähtävilläoloajan jälkeen valmistuneista selvityksistä Etelä-Nummelan luontokohde- ja liito-oravaselvitys ei ole ollut julkisesti nähtävillä. Nähtävillä tuotu tausta-aineisto puutteellinen.	Osayleiskaavaehdotus on pidetty julkisesti nähtävillä ajalla 1.6.-30.6.2021 kunnanvirastolla, osoitteessa Asemantie 30, Nummela. Tämän lisäksi kaavamateriaali ja osa kaavatyön yhteydessä tehdyistä selvityksistä on julkaistu kunnan internet-sivuilla. Kyseistä selvitystä ei ole julkaistu kunnan internet-sivuilla, mutta selvitykseen on ollut mahdollisuus tutustua kunnanvirastolla kaavan nähtävilläoloaikojen puitteissa sekä muina aikoina erikseen niin sovittaessa.
Kaavoissa tavoitellaan merkittävää alueellista vaikuttavuutta valtaväylien varrella sekä tarkoituksenmukaisesti riittävän laajoja alueita palvelemaan suurempia kiertotalouden yrityksiä. Jatkossa alue tarjoaisi myös asuntoja tukemaan kunnan pitkän aikavälin kasvutavoitteita sekä kuntalaisten elinolojen parantamista.	Merkitään tiedoksi.
Kaavan toteutuminen tarkoittaa merkittävää lisärakentamista ja erittäin merkittävää yksityisautoiluun perustuvaa liikennemäärän kasvua. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kuitenkin määrittelevät, ettei hajarakentamista tulisi sallia, vaan kasvun tulee perustua ensisijaisesti nykyisen taajamarakenteen tiivistämiseen ja vasta toissijaisesti asteittaiseen leviämiseen.	Kaavaratkaisu perustuu taajamarakenteen tiivistämiseen ja uuden asutuksen sijoittamiseen mahdollisimman hyvin kestävien liikennemuotojen saavutettavaksi. Kaavatyön kulkumuoto-osuustavoitteissa painotetaan myös kestävien liikennemuotojen käyttöä. Asemanseudun tiiviin rakentamisen voi lisäksi katsoa säästävän luontoalueita toisaalla.
Osayleiskaavaehdotuksen katsotaan toteuttavan erinomaisesti Vihdin strategisen yleiskaavan tavoitteita. Kaavaehdotus myös kytkee uuden Etelä-Nummelan keskuksen raideyhteyksineen	Merkitään tiedoksi.

<p>olemassa olevaan Nummelaan vahvistaen koko kunnan elinvoimaa pitkälle tulevaisuuteen.</p>	
<p>Mikäli ESA-rata ei toteudu tai toteutuu ilman Vihti-Nummelan asemaa, jää uusi asemanseutu myös toteutumatta. Kaavan ajoitusmääräykset mahdollistavat kuitenkin rakentamisen vt 1 ja st 110 väliselle alueelle, mikä johtaa voimakkaaseen yhdyskuntarakenteen hajautumiseen.</p>	<p>Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa st 110 ja vt 1 välinen alue on osoitettu taajamatoimintojen tai työpaikka-alueiden reservialueeksi. Merkintään liittyvän suunnittelumääräyksen mukaan kunta määrittelee alueen toteuttamisen tarkoituksenmukaisen ajoituksen suhteessa kyseisen taajaman tai kunnan osa-alueen muihin käytettävissä oleviin taajamatoimintojen alueisiin ja työpaikkojen osalta suhteessa kunnan muihin käytettävissä oleviin työpaikkatoimintojen alueisiin. Edelleen on huomattava, että Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan selostuksessa todetaan reservialueiden käyttöönotosta, että alueiden käyttöönottoon vaikuttavia tekijöitä voivat olla esimerkiksi kunnan maapolitiikasta tai maanomistuksesta johtuvat syyt, kuntaan sijoittuvan yritystoiminnan laatu tai vaihtoehtoisten työpaikka-alueiden sijainti suhteessa pohjavesialueisiin. Kunnan nykyiset laajimmat ja monipuolisimmat yritysalueet sijaitsevat Nummelanharjun pohjavesialueilla, mikä rajoittaa niiden käyttöä huomattavasti. Näin ollen alueiden käyttöönotto työpaikkatoimintoja varten on sekä kunnan kannalta tarkoituksenmukaista että maakuntakaavan määräysten mukaista.</p>
<p>Tiivis keskus mahdollistaa sekoittuneen ja käveltävän yhdyskuntarakenteen sekä säästää laajat viheralueet tiiviin asutuksen ympäristössä. Kaavaehdotuksen katsotaan myös mahdollistavan laajojen työpaikka-alueiden kehittämisen logistisesti erinomaisilla sijainneilla turvaten kunnan työpaikkaomavaraisuutta.</p>	<p>Merkitään tiedoksi.</p>
<p>Suurin osa kaavassa osoitetuista työpaikka-alueista sijoittuu vt 1:n pohjoispuolelle. Näiden alueiden sekä myös toiminnassa olevan kiviaineslouhimon rekkaliikenne täytyisi ohjata st 110:ltä lännen suuntaan (Lohjan puolen ramppiin), josta pääsee vt 1:lle. Jos rekkaliikenne ohjataan Huhmarin rampin kautta vt 2:lle, se tukkii sekä Porintien että vt 1:n Palojärven risteysalueen.</p>	<p>Osayleiskaavan liikenteellisiä vaikutuksia on selvitetty kaavatyön yhteydessä teetetyssä liikenneselvityksessä. Selvityksen johtopäätösten mukaan suunnitellun maankäytön tuottama liikennesuorite mahtuu suunnitellulle katuverkolle hyvin. Katuosuuksien välityskyky ei ylity vuodelle 2050 laaditun liikenne-ennusteen mukaisilla liikennemäärillä. Liikenneselvityksessä on otettu huomioon myös työpaikka-alueilta tuleva ja lähtevä liikenne. Liikenne ohjataan pääasiallisesti seututien 110 kautta valtatielle 2, jota pitkin on edelleen yhteys valtatielle 1. Lisääntyvien liikennemäärien vaatimat toimenpiteet on selvityksen mukaisesti tunnistettu, ja toimenpiteitä on ehdotettu toteutettavaksi lukuisiin st 110:n risteys- ja erityisesti st 110:n ja valtatie 2:n liittymiin.</p>

<p>Kaavaan on sijoitettu runsaasti työpaikkarakentamista (T-, TP- ja KM-alueet). Näillä alueilla on myös olemassa olevia asuinrakennuksia. Kaavamääräykseen tulee kirjata erikseen, että kaava mahdollistaa myös asumisen näillä alueilla.</p>	<p>T-, TP- ja KM-alueiden merkinnöillä osoitetaan kyseisten alueiden pääkäyttötarkoitukset, jolloin alue voi sisältää myös muita toimintoja. Alueiden asemakaavoittamisesta määrätään sitovasti osayleiskaavan yleismääräyksissä. Osayleiskaavatasolla ei oteta kantaa alueiden rakennuspaikka-/kiinteistökohtaisiin käyttötarkoituksiin. Asia ratkaistaan alueiden asemakaavoituksen yhteydessä.</p>
<p>Osayleiskaavaehdotuksessa osa kahdesta Hango-Hyvinkää-radan varteen sijoittuvasta kiinteistöstä on osoitettu suojaviheralueeksi (EV). Koska osa kiinteistöistä on osoitettu muuhun käyttöön kuin yksityiseen rakennustoimintaan ja rakentamista on rajoitettu kiinteistöillä, katsotaan että kunta on velvollinen suorittamaan korvauksen kaavoituksen aiheuttamasta haitasta. Asia ehdotetaan ratkaistavaksi maankäyttösopimuksella, jossa voidaan sopia korvauksesta.</p>	<p>Maankäyttö- ja rakennuslain 101 §:ssä tarkoitettu haitankorvaus yleiskaavan aiheuttamasta haitasta tulee kyseeseen ainoastaan mainitun lain 43.2 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa, joissa rakentamisrajoitus annetaan ehdottomana. Käytännössä tämä edellyttää kaavamääräykseltä muotoa, joka kieltää rakentamisen yleiskaavan toteutumista vaikeuttavalla tavalla. EV-alueen kaavamääräys ei sisällä nimenomaista kieltoa rakentaa yleiskaavan toteutumista vaikeuttavalla tavalla. Tällöin alueen rakentamisrajoitus on laadultaan ehdollinen (MRL 43.1 §) eikä oikeuta korvaukseen. Osayleiskaavan yleismääräyksissä on sitovasti määrätty asemakaavoitettavat alueet. Näihin alueisiin sisältyvät myös A-5-alueet sekä näihin liittyvät suojaviheralueet (EV). A-5-alueiden sekä näihin liittyvien suojaviheralueiden tarkemmat ulottuvuudet määritetään alueiden asemakaavoituksen yhteydessä. Alueiden asemakaavoituksen yhteydessä tutkitaan myös rakennuspaikkakohtaiset rakentamismahdollisuudet, joihin ei oteta kantaa vielä osayleiskaavatasolla.</p>
<p>Yhtä osayleiskaavassa osoitetuista rakennusperintökohdetta kuvaavista merkinnöistä esitetään poistettavaksi. Muistutuksessa esitetään, että mahdollisen suojelupäätöksen jälkeen kiinteistön rakennuksilla ei olisi käyttöä eikä arvoa. Rakennusperintökohde-merkinnän asettaminen kohteelle ei olisi kiinteistönomistajan edun mukaista. Kohteen merkitseminen rakennusperintökohteeksi ei olisi myöskään kunnan edun mukaista, sillä kohteen katsotaan sijoittuvan hyvin suhteessa tulevaan asemansuhteeseen ja näin ollen ko. kiinteistöä olisi mahdollista hyödyntää uudisrakentamiseen. Kiinteistölle sijoittuva asuinrakennus on ollut tyhjillään vuodesta 1998 ja lisäksi rakennusten katsotaan olevan huonossa kunnossa. Mikäli rakennus osoitetaan rakennusperintökohteeksi, ei myöskään rakennuksen ylläpidosta ja säilymisestä ole takeita.</p>	<p>Maankäyttö- ja rakennuslain yleiskaavan sisältövaatimuksia koskevan 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon rakennetun ympäristön vaaliminen. Yleiskaavan sisältövaatimusten täyttyminen on osoitettava selvityksin. Rakennusperintökohteita on osoitettu osayleiskaavassa yhteensä 13 kappaletta. Osayleiskaavassa osoitetut rakennusperintökohteet on tunnistettu kaava-alueelle aiemmin laadittujen rakennuskannan inventointien ja näiden päivitysten perusteella. Kyseisen yksittäisen rakennusperintökohdetta kuvaavan merkinnän poistaminen ei ole perusteltua. Kiinteistö, jolle kohde sijoittuu, on osoitettu osayleiskaavassa MTH-alueeksi eli alueeksi, joka ei toistaiseksi ole tulossa asemakaavoitettavaksi, joten alueelle ei ole odotettavissa merkittävää uudisrakentamista. Osayleiskaavatyön yhteydessä teetetyn</p>



	<p>liikennemeluserelvityksen mukaan kiinteistön rakennukset ja piha-alue tulevat olemaan tulevaisuudessa kokonaisuudessaan melualueella. Uudisrakentamisen salliminen melualueella on epävarmaa, jolloin kokonaisedun mukaista olisi olemassa olevien rakennusten säilyttäminen ja korjaaminen, jotta kyseinen kiinteistö voidaan säilyttää jatkossakin asuinkäytössä.</p> <p>Rakennusperintökohteen merkintään liittyvässä kaavamääräyksessä on todettu, että vanhojen arvokkaiden rakennusten purkaminen on luvanvaraista siten kuin MRL 127 §:ssä säädetään. Mikäli voidaan todentaa, että rakennus ei ole korjauskelpoinen, on sen purkamiseen mahdollisesti olemassa edellytyksiä. Purkaminen edellyttää kuntokartoitusta ja museoviranomaisen lausuntoa. Lisäksi on huomattava, että rakennusperinnön hoitoon on mahdollista hakea avustuksia, jotka voivat liittyä esim. korjauksiin, joilla edistetään rakennuksen säilymistä.</p>
--	--